

Asia: VN/538/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi jätelain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Yleiset säännökset (Luku 1)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 1 ja sen perusteluista

Luonnosversio

Yleiset velvollisuudet ja periaatteet (Luku 2)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 2 ja sen perusteluista

Suomen Autokierrätys Oy kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa hallituksen esityksestä jätelain ja eräiden siihen liittyvien säädösten muuttamiseksi.

Hallituksen esityksen 11 a §:ssä säädetään uudelleenkäytön valmistelun edistämisestä. Uudelleenkäytöllä tarkoitetaan jätehuoltotoimea, jossa käytöstä poistettu tuote tai sen osa tarkistetaan, puhdistetaan tai korjataan siten, että se voidaan käyttää uudelleen ilman muuta esikäsittelyä. Uudelleenkäytön valmistelun edistämisvelvollisuus kohdistuisi yleisesti kaikkiin jätteen keräysjärjestelmiin. Ammattimaista keräystoimintaa harjoittavan tulisi varata uudelleenkäytön valmistelua harjoittaville yrityksille ja yhteisöille tasapuolinen mahdollisuus uudelleenkäytön valmisteluun soveltuvan jätteen saamiseen osoittamastaan vastaanottoaikasta silloin, kun ne eivät itse järjestä uudelleenkäytön valmistelua kyseiselle jätteelle. Ennen jätteen luovuttamista ammattimaisen kerääjän tulisi jätelain 29 §:n mukaisesti varmistua siitä, että vastaanottajalla on tarvittavat hyväksynät ja valmiudet järjestää uudelleenkäytön valmistelu asianmukaisesti. Jätteen luovuttamisesta tulisi tehdä kirjallinen sopimus jätteen luovuttavan ja vastaanottavan tahon välillä. Lisäksi jätteen luovuttaja voi periä uudelleenkäytön valmistelua harjoittavalta yritykseltä tai yhteisöltä jätteen kustannustehokkaasta keräyksestä aiheutuneet kustannukset.

On hyvä, että ensisijainen oikeus uudelleenkäytön edistämiseen säilyy tuottajalla. Jätteiden asianmukaisen käsittelyn turvaamiseksi on lisäksi tärkeää, että jätteitä uudelleenkäytön valmistelua varten vastaanottavilta tahoilta edellytetään tarvittavia lupia ja valmiuksia jätteiden käsittelyyn.

Kirjallisen sopimuksen vaatimus jätteiden luovuttamisesta varmistaa tavoitteen toteutumista. Jotta jätteen keräämisen ja käsittelyn kustannukset jakautuvat oikeudenmukaisesti toimijoiden kesken, jätteen luovuttajan tulee voida periä sen keräyksestä aiheutuneet kustannukset säännöksessä esitetyllä tavalla.

Säännöksessä ei kuitenkaan ole otettu kantaa siihen, millä taholla on velvollisuus uudelleenkäytön valmisteluun luovutettujen jätteiden raportoinnista. Raportointivelvoitteen puuttuminen on omiaan lisäämään harmaan talouden toimintaa jätealalla ja lisää merkittävästi riskiä siihen, että jätteen käsittelyssä ei noudateta asiallisia toimintatapoja. Jätteiden raportointivelvollisuus tulisi asettaa joko jätteen luovuttajalle tai uudelleenkäyttöön valmistelijalle. Raportointivelvollisuus voitaisiin toteuttaa esimerkiksi siten, että uudelleenkäytön valmistelua saisi harjoittaa vain yhteistoiminnassa tuottajan kanssa, jolloin tuottajat saisivat tiedot yhteistoimintakumppaneiltaan. Vaihtoehtoisesti raportointivelvollisuus voitaisiin säätää uudelleenkäytön valmistelua harjoittavalle taholle, jonka tulisi raportoida noutamansa jätteen määrät ja käsittelytiedot joko tuottajille tai suoraan viranomaiselle.

Kunnan vastuulla oleva jätehuolto (luku 5)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 5 ja sen perusteluista

-

Tuottajavastuu ja juomapakkaukset (Luvut 6 ja 7)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 6 ja 7 sekä niiden perusteluista

Esityksen mukaan tuottajan vastuuta jätehuollosta ja sen kustannuksista koskevan 46 §:n 2 momenttiin lisättäisiin viittaus etäkaupalla myytäviin tuotteisiin, jotka näin ollen myös jatkossa kuuluisivat tuottajavastuun piiriin. Ehdotuksella pantaisiin täytäntöön jätedirektiivin 8 a artiklan 5 kohdassa säädetty edellytys, että tuottajat täyttävät tuottajavastuuvälvoitteensa myös etämyynnin yhteydessä. Muutos on erittäin tervetullut, sillä se vähentää ns. vapaamatkustamista ja edistää tuottajavastuun kohdentumista oikeille tahoille.

Muilta osin 46 §:ään ei ehdoteta hallituksen esityksessä muutoksia. Voimassa olevan säännöksen mukanaan tuottajan vastuu jätehuollon järjestämisestä ja sen kustannuksista koskee myös tuottajan markkinaosuuteen nähden kohtuulliseksi katsottavaa osuutta muista vastaavista tuotteista riippumatta tuotteiden markkinoille saattamisen ajankohdasta. HE:n perustelumuiustion 3.4.1 -kohdan mukaan tuottajan olisi otettava vastaan myös muiden toimijoiden keräämät, tuottajan järjestämään vastaanottoon toimitetut käytöstä poistetut tuotteet. 46 §:ää olisi täsmennettävä toteamalla, että vastaanottovelvoite ei koske muiden tuottajien (tai tuottajayhteisöjen) keräämiä tuotteita, ellei tuottaja ole vastaanottojärjestelmästä vastaavan tuottajayhteisön jäsen. Muutoin voi syntyä tilanne, jossa tuottaja voisi välttää oman jätehuoltoa ja sen kustannuksia koskevan vastuunsa ja siirtää sen toisten tuottajien hoidettavaksi. Tuottajan tulee aina itse vastata keräämiensä tuotteiden jätehuollosta ja sen kustannuksista.

46 §:n 2 momentissa säädetty tuottajan toissijainen vastuu markkinaosuuteensa nähden kohtuulliseksi katsottavasta osuudesta muista vastaavista tuotteista on poikkeus pääsääntöön, jonka mukaan tuottaja itse on vastuussa markkinoille saattamiensa tuotteiden jätehuollosta ja sen kustannuksista. Jotta tuottajavastuu toteutuu mahdollisimman usein pääsäännön mukaan, on tärkeää, että viranomaisille tarjotaan riittävät resurssit ja keinot vapaamatkustamisen tehokkaaseen valvontaan ja siihen puuttumiseen. Tehokkaan valvonnan lisäksi tuottajayhteisöjen ja viranomaisten välinen tiivis yhteistyö on avainasemassa, jotta tuottajavastuu voidaan kohdistaa todelliseen tuottajaan.

Tuottajayhteisöjen ja viranomaisten välinen yhteistyö onkin perinteisesti ollut tiivistä. Lakiesityksen uuden 66 c §:n mukaan Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on yhteistyössä tuottajien kanssa asetettava yksi tai useampi yhteistyöryhmä tuottajavastuujärjestelmien ja 68 §:ssä tarkoitettujen palautusjärjestelmien toimintaa koskevaa säännöllistä tiedonvaihtoa varten. Yhteistyöryhmä on kannatettava väline yhteistyön osaksi. Tiedonvaihdon ja valvontayhteistyön tehostamiseksi ehdotamme, että yhteistyöryhmään kutsutaan mukaan myös muut tuottajavastuun valvontaan liittyvät viranomaiset.

Esityksen 62 § määrittelee yksiselitteisesti, että tuottajan on liityttävä tuottajayhteisöön tai perustettava sellainen yhdessä muiden tuottajien kanssa. Linjaus on tärkeä, jotta kaikki tuottajat hoitaisivat tuottajavastuunvelvoitteen ja se selkeyttää vapaamatkustajavalvontaa.

Muut jätelain pykälät

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen muista luvuista ja niiden perusteluista

-

Muiden lakien muutettavat pykälät (ympäristönsuojelulaki, kemikaalilaki, rikoslaki ja laki rikesakkorikkomuksista)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne ympäristönsuojelulakiin, kemikaalilakiin, rikoslakiin ja ehdotetuista pykälämuutoksista ja niiden perusteluista

Kemikaalilain 22a § sääntelee tietojen toimittamista esineen sisältämästä erityistä huolta aiheuttavasta aineesta. Kuten lain perusteluissa on todettu, toiminnanharjoittajille aiheutuu lisäkustannuksia olemassa olevien tietojen muokkaamisesta Euroopan kemikaaliviraston tätä tarkoitusta varten perustaman tietokannan edellyttämään muotoon ja tietojen syöttämisestä tietokantaan. Kustannuksia arvioidaan aiheutuvan erityisesti useista erillisiksi esineiksi katsottavista osista muodostuvien esineiden, kuten ajoneuvojen, tietojen toimittamisesta. Näkemyksemme mukaan on erittäin tärkeää, että Suomi soveltaa vaatimuksia harmonisoidusti muiden jäsenmaiden kanssa, jolloin tietojen toimittamisessa voidaan soveltaa samaa käytäntöä kuin muissa EU-maissa. Tämä koskee niin tietokantaan ilmoitettavia tietoja Suomen markkinoille tulevista esineistä ja tuotteista kuin velvollisuuden noudattamisen valvontaa.

Asetusyhteenvedo

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätealan asetuksiin ehdotettavien muutosten keskeisestä sisällöstä

-

Vaikutusten arviointi

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne perustelujen luvuista 4.2-5.

-

Muuta

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne perusteluiden muista osista ja muista mahdollisista asioista

-

Kalenoja Hanna
Suomen Autokierrätys Oy